DZIENNIK POLSKI

ORGAN STRONNICTWA POLSKIEJ DEMOKRACJI

Nr.751 WTOREK 10.PAŹDZIERNIKA 1944 r. ROK V.

ZDOBYWANIE AKWIZGRANU.

Pierwsza armia amer.przecięła ostatnie dwie drogi,prowadzące z Akwizgranu na wschód. Szczególnie ciężkie walki odbyły się o szosę Akwizgran-Kolonia. Mimo ciągłych kontrataków wroga ta główna magistrala została przecięta przez Amerykan i Akwizgran jest prawie zupełnie otoczony,bowiem jedyny przesmyk jaki istnieje między przeciętymi drogami wynosił wczoraj 2 km. "Atlantic Wall" donosi o walkach ulicznych w Akwizgranie. Barykady zdobywają amer.czołgi,zaopatrzone w specjalne miotacze płomieni. Ciężkie walki toczą się o dworce wokół Akwizgranu. Ludność kryje się po piwnicach. Amerykanie wtargnęli do miasta od połudn.wschodu zdobywszy uprzednio Schaufenberg i Beuss.

Przy ujściu Skaldy na południowym brzegu Kanadyjczycy wylądowali na tyłach wroga,czyniąc z[illegible] awalające postępy. Na zachód od Ternouzen uzyskano dwa nowe przyczółki. Wyspy Walheren i Beveland są odcięte. Pod Flissingen przerwano dwie tamy,morze wlewa się wgłąb lądu,niszcząc niem.pozycje.

W Alzacji atak postępuje pomyślnie. Między Metzem a Nancy wbito głęboki klin biorąc 1.7oo jeńców. W rej.Belfortu zdobyto wiele osób.

CHURCHILL I EDEN W MOSKWIE.

Premier W.Churchill i min.Eden przybyli samolotami do Moskwy w otoczeniu 5o-ciu wysokich oficerów i dyplomatów. Churchillowi towarzyszy szef sztabu imperialnego sir Allan Broocke,doradca wojskowy premiera gen.Ismail oraz dowódcy polityczni. Przeprowadzone zostaną rozmowy z marsz.Stalinem i komisarzem Mołotowem odnośnie tematów poruszanych na konferencji w Quebec. Wicepremier brytyjski Atleee oświadczył,iż Stalin wyraził zadowolenie z przybycia Churchilla i min.Edena. Spotkanie odbywa się za wiedzą i zgodą rządu USA,który wprawdzie nie wysłał specjalnych delegatów,ale w naradach weźmie udział ambasador St.Zjedn.w Moskwie Harriman.

-.-.-.-.-.-

SUKCESY NA WSZYSTKICH FRONTACH.

WSCHOD. - Rozkaz Stalina donosi,że w kontratakach nad Narwią stracili Niemcy 9o czołgów,nie uzyskując żadnych postępów. Na wyspie Oesel zdobyto dalszych 5o miejscowości,na zachód i wschód od Szawli 5oo miejscowości. Zacięte walki trwają o Taurogi,gdzie w tym rejonie mieli Rosjanie przekroczyć granicę Prus Wschodnich. W Finlandii Niemcy ewakuowali port Temi i wycofują się na północ.

Na Węgrzech zacięte walki w rejonach Szeged i Szelnok. Szpice rosyjskie są podobno oddalone od Budapesztu o 8o km. Rosjanie wtargnęli także w rejon Debreczyna. Wzięto 8.ooo jeńców i zdobyto na lotniskach 14o samolotów,zniszczono 2o2 czołgi. W Budapeszcie sytuacja jest niezwykle naprężona. Rząd czyni wysiłki wycofania Węgier z wojny. Formacje SS pilnują budynków rządowych i publicznych,terror niemiecki szaleje w całej pełni.

W Jugosławii Rosjanie zbliżają się do Niszu i odległość wynosi tylko 25 km. W Belgradzie,na który Rosjanie nie rozpoczęli jeszcze uderzenia,mają trwać walki uliczne z partyzantami Tito. Rzeka Cisa została sforsowana i Rosjanie utworzyli dwa duże przyczółki.

W Grecji marsz na Korynt. Cały Peloponez jest w rękach sprzymierzonych.

We Włoszech mimo ulewnych deszczy zdobyto miasto Barbarolla. Bolonia znajduje się pod ogniem dział,sprzymierzeni są od niej oddaleni o 15 km. Po sforsowaniu rzeki Fiumicino zajęto Montigalia.

WOJNA LOTNICZA. - L.2oo bombowców w osłonie 1.ooo myśliwców bombardowało fabryki łożysk kulkowych w Schweinfurcie oraz przemysł zbrojeniowy w Moguncji,Koblencji i Ebenhausen,straty wyniosły tylko 7 maszyn.

PACYFIK: - Bombardowano bazy japońskie na wyspie Celebes.

SPRAWY POLSKIE.

Cała prasa londyńska stwierdza zgodnie,że konflikt polsko-rosyjski przestał być tylko nieporozumieniem między Polską a

Rosja i stał się problemem różniącym z jednej strony Anglię i Amerykę, z drugiej Rosję. Nawet lewicowa i Polsce nieprzychylna "Tribune" pisząc o powstaniu warszawskim zastanawia się czy powstanie miało cechy aktu politycznego i pisze : Gdyby nawet tak było, obowiązkiem naszym było dać pomoc Warszawie. W teorii możnaby przypuszczać, że może Polacy pragnę zrezygnować z własnej niepodległości i chcą sowietyzacji swego kraju. Gdyby tak było Polska przestałaby nas obchodzić i odpadłby tylko jeden z problemów. W świetle rzeczywistości jednak nic nie wskazuje na to - przeciwnie, naród polski walczy o pełną niepodległość i suwerenność. Tygodnik "Spectator" pisząc o nieporozumieniu polsko-rosyjskim stwierdza : Nikogo nie powinny dziwić silne sympatie żywione dla Polski przez państwa anglosaskie. Wielka Brytania i Stany Zjedn. uznają tylko rząd Polski w Londynie i Stalin nie powinien się łudzić, że nasze sympatie dla Polski będą malały lub też że chęć szczerej współpracy z Rosją z naszej strony pozwoli nam pozostawić Polskę swemu losowi. Inny tygodnik "Economist" pisze na marginesie powstania warszawskiego : Tragedią powstania było to, że nie zostało ono uzgodnione z armią sowiecką. Nie mogło ono jednak być uzgodnione tak jak to nastąpiło we Francji odnośnie Paryża, bowiem między obu państwami nie łączyły stosunki dyplomatyczne. Na tle politycznym zaistniała więc tragedia wojskowa Warszawy. Ponadto należy pamiętać, iż Rosjanie ponieśli klęskę na przedpolach Warszawy, po której nie mogło być mowy o rychłym zdobyciu stolicy Polski. Jeśli mówić o politycznej stronie powstania, to wykazało ono bezspornie, że stronnictwa popierające rząd premiera Mikołajczyka reprezentują rzeczywiście cały naród z drobnymi wyjątkami i one mają prawo do reprezentowania kraju.

ROZNE WIADOMOSCI.

- Konferencja nad przyszłą organizacją pokoju w Dumbarton Oak została zakończona i opracowany został projekt międzynarodowej organizacji pokojowej. Składa się on właściwie z dwóch części, z których pierwsza zawiera stwierdzenie zasad, na których organizacja jest zbudowana, druga część zawiera plan techniczny. Członkami międzynarodowej organizacji pokoju mogą być wszystkie narody miłujące pokój i przy członkostwie zachowują one pełną suwerenność, biorąc zarazem na siebie pewne zobowiązania, wynikające z chęci utrzymania pokoju. Pod względem technicznym międzynarodowa organizacja pokoju dzieli się na trzy instancje. Pierwszą z nich jest Zgromadzenie Ogólne w skład którego wchodzą reprezentanci wszystkich państw będący członkami organizacji. Zgromadzenie zbiera się raz do roku, ma prawo nadzorowania nad pozostałymi instancjami, jest organem doradczym i przeprowadza większością 2/3 głosów obecnych wybory do Rady Bezpieczeństwa. Rada Bezpieczeństwa składa się z 11-tu członków, z których 5 są stałymi i reprezentują Anglię, Stany Zjednoczone, Rosję, Chiny i Francję. Sześciu pozostałych członków jest wybieranych przez Zgromadzenie Ogólne na dwa lata. Rada Bezpieczeństwa urzęduje w permanencji, jest ona odpowiedzialna za utrzymanie pokoju, reguluje ona zbrojenia, bada spory między państwami, dążąc do pokojowego ich załatwienia, ma prawo na podjęcie kroków celem przeprowadzenia swych decyzji. Składa się ona z wydziałów ekonomicznego, dyplomatycznego i zbrojnego. Siły zbrojne, którymi rozporządza Rada Bezpieczeństwa złożone są z kontyngentów, dostarczonych przez wszystkich członków organizacji. Przy Radzie urzęduje komisja wojskowa, składająca się z szefów sztabów pięciu mocarstw. Istnieje również Rada Gospodarcza i Społeczna, wybierana przez Zgromadzenie Ogólne i składająca się z 18-tu członków, której zadaniem jest rozwiązywanie zagadnień społecznych i ekonomicznych. Rada ta dysponuje stałym sztabem rzeczoznawców. Przewidziane jest utworzenie generalnego sekretariatu, przy czym sekretarz generalny ma obowiązek zwracać uwagę Radzie Bezpieczeństwa na powstające konflikty czy spory, które Rada winna załatwić. Trzecią instancją jest międzynarodowy trybunał sprawiedliwości, wydający wyroki w sprawach spornych, których nie załatwiła Rada Bezpieczeństwa. Składa on się z reprezentantów wszystkich członków organizacji pokoju.

OSTATNIE WIADOMOSCI - godz. 9.20 rano.

- Churchill i Eden odbyli już pierwsze spotkanie ze Stalinem.

- Luka za Akwizgranem zamyka się i wynosi już mniej niż dwa kilometry. Na północ i południe od Akwizgranu przeniknięto głębiej w pozycje niemieckie. Wykonano trzeci nalot na groblę koło Vlissingen. Ostatniej nocy zbombardowano Bohum i Wilhelmshafen.

- Rosjanie oddaleni są od Kłajpedy o 20 km. i 10 km. od Prus Wschodnich. Na Węgrzech linia Debreczyn-Budapeszt została przecięta.

WIADOMOSCI RADIOWE.

- Min.Eden odpowiedział na zapytanie jednego z posłów Izby Gmin w sprawie zamierzonych przez Niemców morderstw w obozach koncentracyjnych,że sprawa ta jest badana przez rząd brytyjski. O ile chodzi o morderstwa na obywatelach niemieckich,to sprawa ta wymaga odrębnego traktowania. Minister oświadczył również,że znaczna ilość uchodźców z Hiszpanii,przebywających w obozach we Francji,wzięła udział po stronie Francji w walkach z Niemcami. Przeważająca większość uchodźców została z obozów zwolniona. Nie ulega wątpliwości,że co się tyczy powrotu uchodźców do Hiszpanii , to rząd francuski będzie się kierował zasadami humanitaryzmu.

- Rodziny lotników brytyjskich pełniących służbę w lotnictwie bombardującym otworzyły subskrypcję na kwotę 2 miliony franków,która zostanie wypłacona rodzinom francuskim dotkniętym nalotami brytyjskimi. W ten sposób społeczeństwo brytyjskie pragnie wyrazić uznanie dla dzielności ludności francuskiej,która w imię wspólnej walki z Niemcami znosiła naloty bryt.lotnictwa na obiekty,mające znaczenie dla Niemców i nawet w tej akcji czynnie pomagała.

- Z Waszyngtonu donoszą: że Prez.Roosevelt oświadczył,że Stany Zjedn.pozostają w związku z W.Brytanią,Rosją i innymi sprzymierzonymi,aby ugruntować pokój na świecie. Jeżeli zaś będą zmuszone,doprowadzą do tego nawet siłą.

- W ostatnim numerze "Das Schwarze Korps",organie Himmlera,ogłoszone zostało otwarcie,że hitlerowcy chcą prowadzić walkę partyzancką nawet po okupowaniu Niemiec przez aliantów. Zasady tej walki zostały dokładnie wyłożone. Opierać się mają na terorze względem ludności niemieckiej. Celem tych walk będzie uniemożliwienie pokoju i wywołanie wszelkimi środkami chaosu. Gdyby n.p.robotnicy niem.pracowali nad uchronieniem gazowni czy elektrowni wspólnie z aliantami,ażeby ich rodziny miały gaz i elektryczność konieczne do życia, to gestapo i SS grozi im zemsta. Walka więc toczyć się ma z jednej strony przeciw wojskom okupacyjnym aliantów, z drugiej przeciw narodowi niemieckiem . Wojska okupacyjne sprzymierzonych odpowiedzą na nią bezwzględną walką,która nie ustanie póki bandy hitlerowskie nie zostaną zupełnie wytępione. Utrudni to ich położenie,ale dla wojska stan będzie do zniesienia. Stokroć gorzej będzie ludności niemieckiej cywilnej,której walka ta przyniesie ostateczną zagładę. Projekt taki może się udać,jak mówi doświadczenie,jeśli będzie miał wewnątrz kraju poparcie i gdy będzie mógł liczyć na pomoc z zewnątrz. Na tę pomoc z zewnątrz liczyć nie może,a jak na taki plan zareaguje naród niemiecki to się dopiero okaże.

- W związku z wyswabadzaniem Grecji komentator radia bryt.przypomina przebieg walk w Grecji od inwazji włoskiej,pozpoczętej w dn.27.X.1940 r. Grecy pierwsi zadali klęskę wojskom osi na kontynencie tak,że Niemcy zostali zmuszeni do przybycia z pomocą włoskiej armii. Wtedy to rząd brytyjski zdecydował się na wysłanie korpusu ekspedycyjnego w liczbie 50.000 ludzi,złożonego przeważnie z żołnierzy australijskich i nowozelandzkich. Owczesna decyzja spotykała się w Anglii z ostrą krytyką z wielu stron,gdyż wobec przygniatającej przewagi Niemców,wynik walki od samego początku nie przedstawiał żadnych wątpliwości,z drugiej zaś strony wskutek wysłania korpusu ekspedycyjnego osłabiono poważnie armię gen.Wavella w Egipcie,która wycofała się właśnie z pod Bengazi i stała niedaleko Nilu,bezpośrednio zagrożonego inwazją niemiecką. Decyzja okazała się jednak słuszną. Przemawiały za nią względy moralne,dotrzymanie zobowiązań pomocy względem Grecji i Jugosławii,podtrzymanie ducha tych narodów przez podkreślenie,że nie zostały porzucone na pastwę losu,co w następstwie dodało siły duchowi oporu na Bałkanach po okupacji niemieckiej. Względy wojskowe również odgrywały tu rolę,gdyż wskutek akcji opóźniającej w Grecji Niemcy stracili trzy tygodnie czasu i o tyle uległ skróceniu okres czasu,najlepiej nadający się do kampanii przeciw Rosji. Cierpienia Grecji w czasie okupacji są znane. Smiertelność ludności wskutek okupacji i głodu wzrosła ośmiokrotnie.

- Sytuacja żywnościowa we Francji i w Belgii zaczyna się poprawiać. Francuskie min.wyżywienia ogłosiło,że alianci oddali 3.000 aut do dyspozycji dla dowozu żywności do Paryża. Na linii kolejowej Paryż-Lion uruchomiono ograniczony ruch pasażerski. Minister oświadczył dalej, że podczas panowania rządu Vichy racje żywnościowe obliczone były na 864 kalorii dziennie na osobę. Było to jednak w teorii w praktyce zaś nigdy tego nie urzeczywistniono. Obecnie racje żywnościowe wynoszą

1.2oo kalorii dziennie. Londyński "Daily Telegraph" pisze,że racja chleba wynosi 12o gr.dziennie na osobę. Ceny spadają, zwłaszcza jarzyn. Tego artykułu jest nawet dosyć dużo. Szef departamentu Sekwany podaje,że wysłano do Paryża 5.8oo sztuk bydła. Dostawy mleka przedstawiają się lepiej,tylko o tłuszcz jest nadal trudno.Ceny w restauracjach są wysokie.

- W kinach londyńskich wyświetlane są trzy filmy francuskie wykonane w czasie okupacji. Cieszą się one wielkim powodzeniem. Okazuje się,że przez cały czas okupacji walczył w szeregach "Maquis" znany pisarz Andree Malraux. Był on głównodowodzącym w trzech okręgach w masywie centralnym i piastował stopień pułkownika.Siły pod jego dowództwem zdziesiątkowały niem.dywizję pancerną.SS"Reich". Wykorzystując swe doświadczenie w Hiszpanii,zorganizował również formację dynamitardów. Przeważną część jego wojsk stanowili Francuzi z Alzacji i Lotaryngii. Malraux, który występował pod pseudonimem pułkownika "B" został po odniesieniu dwóch ran wzięty do niewoli w Tuluzie. W czasie pierwszego przesłuchania przez gestapo był świadkiem torturowania więźniów. W międzyczasie jednak Tuluza została oswobodzona,dzięki czemu uniknął tortur. W szeregach powstańczych walczyli liczni inni pisarze francuscy.

- Hiszpańskie ministerstwo oświaty zniosło zarządzenie,przewidujące obowiązkowe nauczanie w szkołach języka niemieckiego lub włoskiego jako drugiego języka obcego. W Madrycie i Barcelonie cieszy się olbrzymim powodzeniem film brytyjski,którego tematem są przygody angielskiego kontrtorpedowca w czasie wojny na morzu Śródziemnym. W Barcelonie elementy proniemieckie próbowały demonstracji,rzucając w czasie wyświetlania filmu granaty zapalające. Dwunastu podejrzanych aresztowano.

- W dniu 16.X.odbędzie się w Londynie Kongres Związków Zawodowych. Przygotowuje się omówienie różnych zagadnień. Przede wszystkim utworzenie organizacji Związków Zawodowych,które objęłyby kontrolę nad produkcją. Produkcja stosownie do oficjalnego planu będzie pozostawać pod kontrolą rządu. Widać z tego,że angielskie związki zawodowe chcą się przystosować do nowych warunków. W krajach oswobodzonych odczuwa się dążenie do zjednoczenia wszystkich związków zawodowych. We Włoszech zostało to już zrealizowane. We Francji przywódcy związków zawodowych otrzymali zaproszenie dla omówienia kwestii połączenia się. Również w Belgii czynione są w tym kierunku usiłowania.

- Holenderski premier oświadczył w Londynie,że 7 milionów Holendrów stoi przed katastrofą na skutek niszczycielskich zarządzeń władz niemieckich odnośnie zrujnowania tam w Holandii i zalania terenu.- Obszary objęte planem zalania stanowią 17 procent uprawnych pól i łąk. Plany te nie mają na celu obrony wojskowej,lecz zniszczenie kraju. Gdyby zburzone tamy,część Amsterdamu i Rotterdamu znalazłaby się pod wodą. W niektórych miejscach woda osiągnęłaby 6 mtr.głębokości. Niektóre z tych planów zostały już wykonane,wykonanie innych jest w toku. Dalsze projekty niemieckie obejmują usunięcie urządzeń portowych. W Rotterdamie stacjonuje 6.ooo żołnierzy oddziałów niszczycielskich. W Amsterdamie szereg zniszczeń już wykonano. Inne zarządzenia niemieckie ograniczają zużycie gazu,elektryki i wody. Prowincje Holandii, pozostające pod okupacją,mają odcięty dowóz żywności. System transportowy jest zablokowany. Siedem milionów Holendrów znajduje się w beznadziejnej sytuacji.

= Francuski parlament tymczasowy będzie miał podwójną w stosunku do dawnego liczbę deputowanych - 246. Wejdzie do niego 149 przedstawicieli ruchu podziemnego w samej Francji,25 przedstawicieli ruchu podziemnego z francuskich terenów w Afryce i na Bliskim Wschodzie,12 z krajów zamorskich oraz 6o byłych członków parlamentu,wybranych spośród 8o-ciu przeciwników Petaina. Nowostworzone ciało wzmocni w kraju i zagranicą opinię rządu tymczasowego. W styczniu mają się odbyć wybory do rad miejskich i gminnych,wezmą w nich udział także i kobiety.

- W Clermont Ferrand skazany został na śmierć były szef policji Massard oskarżony o współpracę z Niemcami w czasie okupacji. Radio Paryż donosi,że wyrok wykonano.

- W Marsylii po raz pierwszy wydano wyrok śmierci na kobiecie Marie Bollereli, właścicielkę baru,wydała na policji jednego ze zwolenników de Gaulle.

NA FUNDUSZ PRASY : Stanisław-1oo,6/III-1oo,Sąsiad-15,Wola Radziszewska-4o,Pług-4o,Cichy-5o,Dimon-5o,Galeria-1oo,Karol-15o,Jastrząb-3o,W-5o,MM-3o,Kufel-1oo,Vars-1oo,Maciek-1oo,Aster-75,Szyb-5o,Rawicz-8o.
NA POMOC WARSZAWIE: Cichy-5o,Dimon-15o,zł.
NA WIĘZNIÓW I RODZINY:Cichy-5o,Dimon-15o.

--ooOOOoo--